

Таємниця Віті Зайчика (скорочено)

Всеволод Нестайко

Всеволод Нестайко

Таємниця Віті Зайчика

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

I

Вона з'явилася раптово й нечутно. Вийшла з темного кутка за шафою і спинилася біля столу – у чорному оксамитному плащі, у крилатому капелюшку з вуаллю. Тінь падала на її обличчя. Лише великі сині очі дивилися з-під вуалі. Вітя завмер. Вдома не було нікого. З вулиці долинав гомін великого міста. Десь за стіною гудів пилосос. Поверхом нижче цинькали на піаніно. Та ці віддалені звуки ще більше підкреслювали моторошну тишу, яка панувала у квартирі. Ноги незнайомки не торкалися паркету. Вітя втягнув голову в плечі, напружено чекаючи. Жінка рукою запросила Вітю йти за нею. Хлопець підвівся й, відчуваючи у грудях холодок, рушив слідом за нею.

II

Велика трикімнатна квартира, де мешкає Вітя, належала колись Вітиному прапрадіду, відомому київському професорові Федору Антоновичу Коротницькому. Потім у цій квартирі жила його дочка Антоніна, яка вийшла заміж за робітника заводу "Арсенал" Терентія Довганя. Їхні діти – Василь, Олександр і Світлана. Сини загинули на фронті, а Терентій, хоч його й не відпускали з заводу, упросився на фронт і теж не повернувся.

На тій же площадці, у квартирі навпроти, жив колись молодший брат професора Коротницького віолончеліст Амадей Антонович зі своєю дружиною-художницею Стефанією Стефанівною. Бабуся Світлана пам'ятала їх зовсім старенькими. Їй тоді було років п'ять, і вона вірила, що, коли Стефанія щось малювала, а Амадей Антонович грав у цей час на віолончелі – все, що вона малювала, оживало на полотні. Але варто було Амадею Антоновичу припинити гру, і все одразу ж завмирало. Амадей і Стефанія не мали дітей, але дуже любили малечу і завжди частували хлопчиків і дівчаток із їхнього будинку цукерками. А на Новий рік влаштовували незвичайну ялинку, розцяцьковану різними чудернацькими іграшками, які робила сама Стефанія. На цих ялинках бували всі діти з їхнього будинку. Всі, крім бабусі Світлани. Бо між родинами професора Коротницького і його брата-віолончеліста існувала якась таємнича сварка.

Коли професор помер і Терентій Тарасович, його зять, вирішив нарешті помиритися, було вже запізно. Бо Амадея Антоновича і Стефанію Стефанівну напередодні вночі забрала "швидка допомога". Вони померли в лікарні в один

день...Бабуся Світлана так і не дізналася про сімейну таємницю. І Віті нічого розказати не змогла.

Тепер у квартирі Амадея і Стефанії мешкає молоде подружжя – електрослюсар Володя і вчителька Олена. А в дев'ятій професорській квартирі живуть тепер Вітя з мамою й бабусею Світланою. Точніше, Вітя з бабусею. Бо Вітина мама – геолог і майже весь час в експедиціях. Тато не приїздить зовсім, бо вже кілька років у Африці. Допомагає африканським країнам налагоджувати національну промисловість. Мама щороку їздить на місяць до нього, але Вітю з собою не бере, бо каже, що син хворобливий.

Вітя справді чогось часто хворіє. Худенький – "самі шкіра та кістки", як каже бабуся Світлана, хоч вона добре його годувала. Такої бабусі, може, не лише в Києві, в Україні, в усьому світі не було більше. Все своє життя, всі свої сили, всю свою енергію вкладала бабуся Світлана у догляд за Вітею, у Вітине виховання. Бабуся водила його всюди, куди тільки могла, — у зоопарк, у цирк, у театри. Вони ходили у музеї. Найчастіше ходили в Музей українського мистецтва. Бабуся Світлана віталася з тими левами, як із давніми знайомими. Вона навіть називала їх Боніфацій і Африканич. Віті це подобалося, він сам вітався з левами. Усередині музею був ще один лев. Під левом було написано: "Самсон". Вітя якийсь час вітався з ним: "Добридень, Самсоне!" Але потім з'ясувалося, що Самсон – це зовсім не лев, а той дядечко в трусах, який роздирає йому пащу.

Дідуся Вітя бачив тільки на фотографії, бо дідусь Віктор Семенович, доктор технічних наук, майстер спорту, альпініст, загинув у Гімалаях під час сходження на один із "восьмитисячників". Вітю назвали Віктором на його честь. З одного боку фотографії дідуся висів на стіні альпіністський льодоруб, з другого – тенісна ракетка. Льодоруб був, звісно, дідусів, а ракетка бабусина, бо вона була першорозрядницею з тенісу.

З Віті бабуся теж хотіла зробити спортивного хлопчика. Коли йому минуло чотири роки, вона повела його в басейн, але він у перший же день застудився і місяць пролежав із запаленням легенів. Вітя весь час хворів. Навіть у дитсадок не зміг ходити. Бабуся лагідно кликала його "зайчик".

III

У коридорі було напівтемно. Вхідні двері розчинилися самі перед незнайомкою. Вони вийшли на площадку. Це був останній поверх старого чотириповерхового будинку. Високо вгорі було вікнище. Між вікнищем і скляним шатром була довга, через усе горище, дощана дерев'яна шахта. І в тій шахті – невеликі двері. Ті двері завжди здавалися Віті загадковими. Вони були завжди замкнені, а зараз вони були відчинені навстіж. Звідкись взялися гвинтові сходи. Незнайомка обернулася, і Віті здалося, ніби він помітив за вуаллю підбадьорливу усмішку. Вона почала підніматися сходами вгору. Вітя пішов слідом. Він боявся і прошепотів собі: "К-куди... ч-чого?" Вона почула і обернулася. "Ти ж хочеш зустріти його... побачити?" — одним подихом тихо спитала вона. У Віті завмерло серце. Він одразу зрозумів – про кого вона каже. Він рвучко

кивнув.

І от Вітя вже стоїть перед розчиненими дверима. Він хвалить себе, що не втік. Враз спалахнуло світло. І в той же час пролунав тоненький лагідний голос: "Будь ласка, заходь! Просимо!"

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

IV

Все своє дошкільне дитинство Вітя провів удвох із бабусею Світланою. Бабуся вміла замінити йому маму, тата, друзів. Іноді, щоб розважити свого любого Вітю, таке виробляла, що люди тільки дивувалися. Майже щодня вони ходили гуляти в Ботанічний сад.

Бабуся Світлана вміла весело фантазувати й вгадувати казкові пригоди. Так вона вигадала дві країни – Зландію і Добряндію. На чолі Зландії стояв король Злан Великий. У нього були придворні – прем'єр-міністр князь Підлиза-Підлотський (він також міністр праці й виробництва граф Нероба-Брехальський, міністр дозвілля та розваг барон Маруда-Набридон), другий прем'єр-міністр князь Себелюб-Зазнайський (він також військовий міністр граф Руками-Махальський і міністр фінансів барон Жадюга-Скупердей) і третій прем'єр-міністр княгиня Ябеда-Доноська (вона міністр фізичного й морального виховання графиня Страхопуд-Тремтельська і міністр інформації баронеса Базіка-Балабон).

На чолі Добряндії стояла дуже старенька бабуся Добряна. Вона була схожа на бабу Машу, колишню двірничку, яка живе у першій квартирі. Ще в Добряндії жив дядя Вася, на всі руки майстер, теж дуже схожий на дядю Васю з п'ятої квартири, який завжди лагодить їм крани, замки у дверях та все інше. Сусідка з четвертої квартири Анастасія Пилипівна була дуже схожа на тітоньку Гортензію, що живе у Добряндії. Сусідка була чудова господиня, куховарка і вміла домашніми засобами лікувати усі хвороби. Ще в Добряндії жив Альховка. Іншого імені йому придумати неможливо. Альховка один на світі. Йому 15 років, він учиться у 8 класі. Але якщо в когось у будинку щось трапляється і нема дяді Васі, то кличуть Альховку. Звичайно, Альховка не такий майстер на всі руки, як дядя Вася, але тільки тому, що іще дуже юний. А часом Альховка робить навіть те, що й дядя Вася не зміг би. Наприклад, коли Анастасія Пилипівна вийшла вниз за поштою і двері несподівано защепнулися на запобіжник (такий невдалий у неї замок), а на кухні горіли всі конфорки і чекати не можна було, а ламати двері шкода, бо тільки тиждень тому ламали, Альховка переліз через сусідський балкон на балкон Анастасії Пилипівни і відімкнув двері.

Альховка був круглою сиротою і жив з тіткою. І не стільки вона доглядала Альховку, скільки він доглядав її. Влітку хлопець завжди підробляв. І це ще більше вабило Вітю до нього.

В їхньому дворі існувало так зване "кодло" – підліткова компанія старшокласників, які курили сигарети, бринчали на гітарі, сміялися, дико верещали услід перехожим,

зачіпали дівчат. Іноді зчиняли й бійки. Спочатку Альховка пристав до "кодла", але потім посварився з хлопцями.

Він був першим другом дяді Васи. Одного разу дядя Вася й Альховка врятували бабусю Світлану й Вітю від справжньої аварії. У їхній великій кухні з височенною, як і в кімнатах, стелею, була мансарда – дерев'яний балкон із бильцями на півкухні, до якого ведуть круті сходи. На мансарді зберігалися старі непотрібні речі, які шкода було викидати. Для Віті мансарда була найцікавішим, найулюбленішим місцем. Коли бабусі не було вдома, Вітя лазив на мансарду, бо там було багато цікавих речей. І от одного дня мансарда підозріло заскрипіла і з неї посипалася жовта труха. Перелякана бабуся Світлана негайно гукнула дядю Васю. Він сказав, що треба ремонтувати, бо може обвалитися. Удвох з Альховкою вони почали ремонт. Перед цим дядя Вася почав обережно знімати з мансарди всі речі. Ремонт тривав не один день. То була каторжна робота. Вітя думав, що, може, зараз отам, у далекій Африці, його тато теж так працює. Бабуся Світлана завжди ж говорила, що тато дуже працюватий. І хоча він інженер, але не цурається фізичної праці. Вітя мріяв бути чарівником і зробити так, щоб уся-уся робота виконувалася машинами.

V

Вітя опинився у великій кімнаті, заставленій старовинними меблями. З ліпної, як у їхній квартирі, стелі звисала давня бронзова люстра. Вікон у кімнаті не було. Там, де мали б бути вікна, висіли на стінах великі, у золочених рамах картини, на яких було намальовано те, що мало виднітися з вікна: дахи будинків, вулиця внизу. Але це була вулиця Віті сто років тому.

Посеред кімнати височів мольберт, а на ньому картина без рами. Що на ній було намальовано, Вітя не бачив. З-за мольберта визирала старенька кумедна бабуся, запнута хусткою. Усе обличчя її, щоки і навіть ніс були у різнобарвних мазках свіжої фарби. Поруч із мольбертом на старовинному стільці сидів теж дуже старенький і кумедний дідусь у блакитному фракі, в білій крохмальній сорочці й у крапчастій краватці-метелику. Дідусь був зовсім лисий, він тримав віолончель.

Найбільше вразила Вітю новорічна ялинка, прикрашена, розцяцькована чудернацькими іграшками ялинка, і на ній горіли маленькі свічечки. "Але ж зараз вересень! До Нового року ще три місяці", — подумав Вітя.

Бабуся і дідусь попросили Вітю підійти ближче. Вітя глянув на картину, яка була якась дивовижна. Намальовано небо і в небі – мітла. Вище й нижче мітли літали пташки – ластівки, голуби, горобці, ворони. Деся далеко на обрії летів реактивний літак, залишаючи чітку смугу. Землі видно не було, тільки блакитне небо, в лівому кутку ще схожа на баранця біла хмарка, і на всю картину – велика мітла, якою двірники замітають подвір'я.

Дідусь торкнув смичком струни, і враз замахали крилами пташки на картині, й то вже була не картина, а живе небо, живі пташки і жива мітла, що летіла в небі й не падала. Вітя відчув, як чиясь рука лягла йому на плече. Він звів очі. Поруч стояла таємнича незнайомка, яка привела його сюди. Вона підхопила його на руки й посадила

на мітлу. І сама сіла поруч. Вони полетіли, хоч Вітя не знав куди.

VI

У перший клас Вітю привела, звісно, бабуся Світлана. Вона хвилювалася, мабуть, навіть більше, ніж онук. Проте у той перший день хвилювалися всі. Навіть Боря Жабський і Алик Здоровега. Але на другий, на третій день уже не хвилювався ніхто. Вчителька Марія Іванівна була дуже привітна й симпатична. І лише Вітя й бабуся Світлана продовжували чогось нервуватися. Бабуся всі уроки сиділа під школою, не йшла додому. А Вітя під час перерв самотньо стояв біля стіни й боявся, щоб хтось із хлопців не підійшов і не вдарив його.

У перші ж дні у лідери класу висунулися двоє – Боря Жабський і Алик Здоровега. Боря самочинно проскочив у лідери, бо був сильніший. Потім з'ясувалося, що Алик Здоровега не дуже вихований і не дуже добрий, Володя Барабаш – плаксіє, а Оля Петровська – базіка. Про Вітю якась певна думка не склалася. Стало тільки відомо, що він – Зайчик. Боря Жабський підслухав, як бабуся Світлана, провівши його в школу, поцілувала й сказала ніжно: "Ну йди, йди, Зайчику мій..." У класі він уже на все своє шкільне життя став Зайчиком.

Ще до школи Вітя часто просив маму, коли вона була вдома, розказати про те, як він був маленький. Мама казала Віті, що його знайшли на капустяному листку. Може, зайчик його й приніс. Бо як Вітя підріс, то страшенно любив хрумати сиру капусту. Віті завжди подобалося, що мама й бабуся Світлана називають його зайчиком. І от на тобі...

З першого дня стало ясно, що він слабенький, кволий, що ні бігати, ні скакати, ні тим більше битися він не гараздий. Добре ставлення до нього з боку дівчаток завдавало Віті ще більших прикростей. Одного разу, коли вони з бабуся Світланою поверталися після школи, Вітя раптом спитав, коли вже приїде тато, бо йому була потрібна чоловіча підтримка.

Бабуся Світлана дуже любила Вітиного тата. Він писав незвичайні листи. Дуже ніжні й веселі. І захопливі. У кожному листі була якась таємниця, загадка. То печера з доісторичними коштовностями, то НЛО, то не відоме науці плем'я гігантів у джунглях Африки, то колонія колишніх військових злочинців... І все завжди закінчувалося гарно й весело. Чимось ті листи нагадували бабусині казки. Вітя чомусь думав, що то бабуся Світлана надихалася татовими листами. Татові листи все-таки були цікавіші. Шкода тільки, що тато не любив фотографуватися. З Африки він прислав лише кілька фотографій, та й то вони були групові, і тата на них було не дуже добре видно.

VII

На мітлі сидіти було дуже зручно. Незнайомка сиділа ззаду і тримала Вітю за плечі. Вітя не бачив її обличчя, а тільки великі сині очі за вуаллю. "Ви – Міс Таємниця?" — несподівано для самого себе спитав Вітя. Незнайомка нічого не відповіла, тільки очі її засміялися й підморгнули йому. І Віті раптом стало легко й весело. Наче він відчув подих тата. На мить вони влетіли у велику білу хмару, потім виринули з неї, і Вітя побачив унизу землю. Вони підлітали до величезного похмурого замку на горі.

У просторому напівтемному вогкому залі стояв під стіною царський трон у вигляді

роззявленої пащі жахливого страховиська, і на тому троні сидів хтось волохатий, зубатий, з очима, як у нічної сови. Вітя боявся, але Міс Таємниця сказала, що вони тут невидимі, і їх ніхто не побачить.

Перед тронем стояли навколішки троє: двоє чоловіків (худий з гачкуватим носом, і опецькуватий з квадратними щелепами) і жінка з ріденьким волоссям, зібраним на потилиці в кумедний вузлик, і гострим лисичкуватим обличчям. Жінка (а то була Ябеда-Доноська) докладала волохатому, що Баба Яга поводить себе просто неприпустимо, наприклад, підставляє їй ніжку. Злан Великий (а то саме він сидів на троні) крикнув, що то не Баба Яга, бо вона була коло нього в той час. Тоді Підлиза-Підлотський і Себелюб-Зазнайський теж почали жалітися, що над ними хтось знущається. Злан Великий сказав, що то якісь невидимки. А вони є двох різновидів: невидимки лихі, які намагаються уникнути кари і тому не хочуть, щоб їх бачили. І так звані добрі невидимки, які намагаються робити свої добрі справи непомітно...

Злан викликав Бабу Ягу, Коція Безсмертного і Змія Горинича. Король уже хотів віддати наказ, як раптом хтось невидимий вдарив його в одну щоку, а потім в іншу. Його підданці кинулись шукати, хто це зробив, але нікого не було. Злан Великий натиснув на кнопку – і трон разом із ним шугонув униз.

Впродовж усієї цієї сцени Вітя забув про Міс Таємницю і навіть не помічав, чи стоїть вона поруч, чи ні. І тільки коли вона поклала йому руку на плече, він обернувся. "Тут його вже нема. Нам треба летіти далі..." — шепнула вона йому.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

VIII

Клава Журилко мешкала в третій квартирі. Вона була худенька, майже така, як Вітя, бліда, з синіми колами під очима. Ходила вона все літо в одному сірому платтячку і стоптаних сандаліях. Вона дуже любила тварин: котиків, цуциків, пташок. І якось влаштувала в них у під'їзді під сходами кицьчині іменини. Іменинниця – худюща бездомна руда кицька – сиділа у Клави на руках і щасливо муркотіла, приймаючи подарунки: шматочки ковбаси, хліба з маслом, смаженої риби, сиру, м'яса... Катя з п'ятої квартири принесла навіть чималий кусень Київського торта. А Вітя приніс курячу ніжку. За здоров'я іменинниці гості пили лимонад і пепсі-колу. Закусували цукерками, тістечками і домашніми пиріжками. Всі принесли з дому хто що міг. Всі, крім Клави... Але вона й не їла нічого.

А потім був концерт самодіяльності й танці. Декламували віршики, співали пісеньки – головним чином, звісно, про котів. Весело було як ніколи. Цілий тиждень потім тільки й розмов було в будинку, що про кицьчині іменини.

А за кілька днів Вітя гуляв у дворі. Спершу з бабусею Світланою. А коли бабуся пішла в гастроном, Вітя гуляв сам. Це було останнє літо перед школою, і бабуся Світлана почала готувати його до самостійного життя. Вітя раптом знайшов на землі під балконом зелену пластмасову прищепку для білизни. Мабуть, упала з чийогось

балкона. Хлопчик вирішив віддати. На першому поверсі балконів не було, тому він піднявся на другий поверх і, завмираючи, натиснув на гудзик дзвоника. Двері, не питаючи, відчинила Анастасія Пилипівна. Горло в неї було перев'язане – вона хворіла. Прищепка була не її. Вітя піднявся на третій поверх і вже сміливо подзвонив у п'яту квартиру. Двері відчинила Катина тьотя Ніна Олександрівна. Їй теж не належала ця прищепка. А Вітя вже дзвонив у сусідні двері. Довго не відчиняли. Клацнуло кілька замків – і двері ледь прочинилися, стримувані ланцюжком. Вітя запитав, чи це їхні прищепка, і чиясь рука забрала її. У цій квартирі жили Борисюки: Варвара Спиридонівна і Захар Захарович, якого всі сусіди між собою називали Варвар (з наголосом на останньому складі) Варварович. Вона – дебела, широкоплеча, з густим чоловічим голосом. Він був, навпаки, щуплявий, гостроносий, із голосом тонким і писклявим. Він працював директором гастроному. І одягав її у дублянки, шуби й різні модні чоботи, які вона носила у неробочий час. На роботу ж вона ходила у засмальцьованій чоловічій куртці. Вона працювала тролейбусним контролером і особливо любила дванадцятий маршрут, бо ним їздили студенти. А для неї не було більшої в житті насолоди, як упіймати безбілетного студента чи студентку і збиткуватися із нещасного "зайця".

Варвар був начебто тихий. Але одного разу, через день після кицьчиних іменин, бездомна "іменинниця" потягла з Варвариного підвіконня шматочок ковбаси. Вітя бачив, як, зустрівши кицьку на сходах, тихий Варвар підфутболив її ногою. Киця перелетіла через поручні й упала з третього поверху на цементну підлогу.

Несподівано клацнув замок, і двері квартири навпроти розчинилися. У дверях стояла Клава. Вітя обернувся і побачив, що дівчинка намагалася затулити собою двері, щоб не було видно її п'яного батька на підлозі. Вітя знав, що Клавін тато пив. Ніде на роботі він довго не затримувався. А тепер, говорили, він копає могили на кладовищі. І все-таки Клава любила свого тата. І нікому не дозволяла казати про нього зле. Навіть коли її мати, яка працювала на двох роботах, доведена до відчаю, щось знесилено кричала, Клава хапала її за руки і завжди говорила, що тато хороший.

IX

І знову Вітя летів на мітлі з Міс Таємницею. Вони прилетіли до Добряндії. Тут саме було велике свято – іменини лева Самсонія. Лев Самсоній був уже вельми похилого лев'ячого віку. Йому минуло сьогодні тридцять років. Він давно вже став вегетаріанцем і найбільше любив вареники з картоплею, які так майстерно готує тітонька Гортензія. Колись замолоду Самсоній жив у Зландії, був хижак, але потім перейшов у Добряндію.

Зараз найближчий його приятель – це зайчик Митя, музикант, що працює барабанщиком у заячому естрадному оркестрі. У Добряндії чудовий заячий оркестр, який виконує котячі концерти, що їх складає кіт-композитор Василь Мяукицький.

Про все це розповіла Віті Міс Таємниця за ті дві хвилини, поки вони плавно спускалися вниз, на подвір'я хати королеви Добрянни, де й відбувалася урочистість. На хаті королеви Добрянни у стріху, наче антена, була ввіткнута мітла. Дуже схожа на ту,

на якій прилетіли Вітя з Міс Таємницею. І Вітя раптом подумав: "Авжеж! А чому ні! Вона ж колишня двірничка". Хоч колишньою двірничкою була баба Маша, а не королева Добряна.

Королева сиділа на низенькому ослінчику в домотканій спідниці й кептарику, в біленькій хустці, на якій зверху була причеплена маленька дерев'яна корона. Обабіч Добряни сиділи дядя Вася і тітонька Гортензія. Вітя одразу впізнав їх. У дяді Васі були чи то руді, чи то прокурені вуса, а за вухом – жовтий гранчастий олівець. Поряд із дядею Васею сидів Альховка. У тітоньки Гортензії щока була в борошні. Мабуть, вона прибігла й сіла до гурту останньою, просто від печі. Бо перед іменинником парувала велика миска щойно принесених вареників із картоплею. Лев Самсоній дивився на них захопленими очима. Митя виголошував здравицю на честь іменинника. Потім виступила тітонька Гортензія, потім корова Мумуня. Королева Добряна слухала виступи, лагідно усміхаючись. Раз у раз вона оберталася до дяді Васі й питала: "Що він сказав? Що вона сказала?" І дядя Вася, приставивши до рота долоню, коротко повторював просто у вухо королеві зміст виступу. А потім виступив сам дядя Вася.

Згодом заграла музика, усі танцювали: іменинник з коровою Мумунею, Пес Бровко із кицею Муркою, кіт-композитор Василь Мяукицький – з льохою Хрюшею. А далі вже й розібрати було важко. Вітя дивився на все це захопленими очима.

Та раптом над подвір'ям з'явилось щось, наче НЛО. "Літаюча каструля" зависла над подвір'ям королеви Добряни, кришка-люк піднялася, і з'явився якийсь прибулець – голова людська, а тіло наче механічне. Прибулець привітав усіх від імені славної АДЧС (тобто Асоціації Добрих Чарівників Світу)! Він махнув правою рукою – і замість звичайної сільської хати королеви Добряни виріс розкішний палац.

І поки дядя Вася розтлумачував королеві, що до чого, прибулець розповів, що в АДЧС багато чули про цю прегарну країну і на останній асамблеї ухвалили взяти Добряндію під свою опіку. Прибулець сказав, що його призначили інспектором-куратором країни. Віднині він бере на себе всі їхні турботи, а вони мають тільки відпочивати, гуляти, розважатися...

Х

Юра Лякін з'явився в класі у другому півріччі, після зимових канікул. Марія Іванівна посадила його чогось за окрему парту, хоча біля Ніни Ковбасюк було вільне місце. Він сидів похмурий і мовчазний. Очі в нього були якісь наче пригаслі. Приводила його в школу й забирала якась жінка, по всьому видно, не мама. Вітя відразу зрозумів, що у сім'ї хлопчика щось трапилось.

Усе з'ясувалося за кілька днів. Звістку принесла Рая Фількіна. Виявляється, це тітка приводила Юру в школу. Вона забрала його до себе і перевела в їхню школу, бо справді в них велике горе. Тато Юри Лякіна, водій автобуса, збив людину; вона загинула, і тато зараз сидить у в'язниці. Дівчатка шепталися, ахали, хапалися руками за щоки. Хлопці супили брови й мовчали.

А у Віті аж серце стискалося від болю. Він просто не міг дивитися на Юру. Як же Лякін, мабуть, переживає, як страждає! Тато у в'язниці!

Та минуло кілька днів, і гострота страшної новини притупилася. У класі тепер намагалися просто не помічати Юру Лякіна, як не помічали хлопці Вітю. А Юра все-таки був не такий, як Вітя. Мабуть, до свого нещастя він був такий, як Алик Здоровега, а може, навіть як Боря Жабський.

І от одного разу на великій перерві завелися хлопці у "ворону": лівою рукою берешся за ступню підігнутої лівої ноги і, стрибаючи на правій, намагаєшся плечем штовхнути суперника так, щоб той опустив свою ліву ногу і ступив на неї. Гра хлопцям у класі дуже сподобалася. Тепер вони під час перерви, як півники, стрибали на одній нозі.

Юра Лякін теж пішов грати. Він переміг Алика, той впав і вдарився. А потім Алик сказав: "Ти що – теж у в'язницю захотів? Убивця!" Лякін зблід, втягнув голову в плечі, потім крутнувся і втік. Саме в цей час задеренчав дзвоник. Усі кинулися в клас. А Віті стало жаль хлопця. Він підійшов і просив не плакати. Лякін, не дивлячись, тицьнув ліктем назад. Вітя не чекав цього, і лікоть вціпив йому просто в обличчя, в ніс. Вітя заплакав. Лякін зрозумів, що він зробив, — і заплакав іще дужче. Марія Іванівна так їх і знайшла в кутку під сходами. Вони стояли поряд, і обидва гірко плакали...

XI

Вітя спитав Міс Таємницю: "А коли ж я нарешті побачу його?" Вона не відповідала, а потім сказала, що треба заслужити. Вони стояли перед якоюсь темною кам'яною стіною, вкритою мохом і цвілью. Вітя навіть не міг збагнути, як вони тут опинилися.

Раптом Міс Таємниця зникла. Вітя почав дряпатися по холодній кам'яній стіні вгору. Він не знає, чого він це робить, але знає, що так треба. Так часто буває уві сні. Вітя вперто лізе й лізе вгору. Якимось чином у нього в руках опиняється льодоруб діда Віктора Семеновича, Вітя заганяє той льодоруб у розщелини між камінням, лізти стає легше...

Він уже біля заґратованого вікна. У камері дівчина. На ній голубе платтячко у синю горошину, виткі кучері на скронях, у вухах – бірюзові сережки. Серце у хлопця б'ється і радісно, і тривожно. Враз вона зривається з місця і кидається до вікна. "Це ти?.. Ти?.. Я так чекала тебе..." — каже дівчина. Від неї лине запах суніць і молока. І Вітя захлинається від щастя. Дівчина розповідає, що її зловили в лісі, коли вона збирала суніці. Ніхто в Добряндії ще не знає про це. А в Зландії хочуть, щоб вона вийшла заміж за сина короля Зланика Хамулу. Дівчина ще розповіла, що її стережуть Грубий Ян і Просто Філя. Вітя пообіцяв дівчині, що звільнить її.

Він спустився і кинувся шукати вхід у в'язницю. Зланці Грубий Ян і Просто Філя були здоровулі – метрів по два кожний. Одягнені в середньовічні ковані лати, вони видавалися ще могутнішими. Але вони грали у "ворону". Хлопець підійшов до них і, змахнувши над головою льодорубом, підскочив до Грубого Яна: "Ану відчиняй браму зараз же, а то..." Грубий Ян не тільки ані крапельки не злякався, а, навпаки, обурився. Просто Філя казав хлопцеві, що зараз в нього нічого не вийде: вони ключа від брами не мають, бо він у Зланика Хамули під подушкою.

XII

Це було влітку після першого класу, в перші Вітині канікули. Він сидів на балконі й читав книжку "Пригоди Буратіно". І раптом він побачив, що на балконі третього поверху (внизу якраз навскоси від їхнього) з'явилася дівчинка. Вітя ніколи раніше не бачив її. Вона з'явилася вперше. Дівчинка мала кругленьке смагляве личко, рожеві губенята, симпатичну гривку русявого волосся, що спадало на чоло, а на скронях неслухняні кучерики. І головне, у вухах маленькі бірюзові сережки... Чогось саме оті сережки найбільше схвилювали Вітю. Ні в кого з дівчаток її віку у дворі не було сережок, а в неї були. Дівчинка жила у сусіда із третього поверху – Георгія Вадимовича.

Кожного ранку Вітя чекав на балконі, щоб побачити дівчинку. Цілий місяць радістю й чеканням не було меж. Він уже знав, що дівчинку звать Кіра, що вона дочка Георгія Вадимовича, але раніше чомусь із ним не жила, а тепер живе. Кіра чогось у двір не виходила. Кілька разів Вітя чув, як Георгій Вадимович та й Олександра Іванівна говорили їй: "Піди погуляй", "Вийди у двір". Але вона завжди вперто відповідала: "Не хочу". З дому вона виходила тільки у справах: в крамницю, на пошту абощо. Вона була, мабуть, на рік старша за Вітю і всюди ходила сама.

Коли Віті здавалося, що вона збирається вийти, він хапав щітку, крем для взуття й біг на сходи чистити черевики. Одного разу він привітався з нею. Вона, мабуть, давно помітила, як він стежить за нею зі свого балкона. Але вдавала, ніби не помічає.

А якось Вітя почув розмову на її балконі між Георгієм Вадимовичем і Олександрою Іванівною. Жінка говорила, що Кіра за місяць дуже звикла до тата. А його колишня дуже розумна, бо сама поїхала на місяць у санаторій, а через дитину хоче напевно повернути його. Чоловік говорив, що його колишня хвора і поїхала лікуватися, але якщо Олександра хоче, то він відвезе Кіру до її мами.

Вітя стояв і не міг зрушити з місця. Він увесь тремтів, наче його вдарило електричним струмом. Більше Вітя не бачив Кіри.

XIII

Злана Великого у Зландії боялися всі, крім двох: дружини Злари і сина Зланика. Злара була дебела, з боксерською шиєю і товстелезними, як колоди, руками. Коли їй щось не подобалось і вона казала "Тьху!", від того "Тьху!" вилітали шибки у вікнах. Тому вікна у палаці завжди були відчинені. За обідом Злара з'їдала поросю і закусувала трьома кроликами.

Зланик не боявся нікого – ні тата, ні мами. Коли йому було років чотири, він тупотів ногами й істерично верещав: "Тату, не чіпай мене-е-е! Мамо, іди ге-е-е-еть!"

Все це щойно розказала Віті Міс Таємниця, поки вони йшли довгими темними коридорами до спальні Зланика. Двері спальні були відчинені навстіж. На величезній тахті спав у навушниках Зланик. Він був стрижений, кирпатий, із синіми прищами на

обличчі. Чимось схожий на отих хлопців із "кодла".

Міс Таємниця, як завжди, одразу зникла. Вітя обережно сунув руку під подушку, не зводячи очей зі Зланика. Раптом вії Зланика здригнулися, одне око розплющилося... Хлопець інстинктивно смикнув руку назад, але Зланик блискавично розвернувся й обома руками схопив Вітю за руку. Отетеріло закліпав очима і несподівано несамовито заволав: "Сюди! Сюди! Піймав! Невидимку піймав! Сюди!" Збіглися усі, а король наказав ловити невидимку. Вітю зловили, кинули у мішок і віднесли у в'язницю. Там хлопець кликав на допомогу тата.

XIV

Один час бабуса Світлана дуже хотіла, щоб Вітя потоваришував із Дмитриком. Він був вихований, чистенький, доглянутий хлопчик із рум'яними щічками, з гладенько зачесаним чубчиком, хіба що трохи затовстий. З усіма у дворі він чемно вітався, завжди пропускав у дверях поперед себе навіть молодших за віком, завжди швиденько піднімав із землі все, що в когось падало, завжди, як хтось чхне, казав "на здоров'я" і взагалі робив усе, що роблять виховані люди.

Батьки у Дмитрика були високі й дебели. Тато, Сергій Порфирович, взагалі був велетень, двометрового зросту, широкоплечий, могутній. Мама, Надія Максимівна, була трохи нижча, але ширша в грудях, особливо взимку, коли на ній була шуба. Дмитрик маму називав "мамонт", а тата "татонт". І вони не ображались, а тільки посміювалися. Це Віті подобалось.

Сергій Порфирович працював заступником директора якогось великого науково-дослідного інституту. Надія Максимівна – головним лікарем стоматологічної поліклініки. Обоє були симпатичні, доброзичливі до людей. Коли Вітя хворів, Надія Максимівна завжди діставала для нього різні ліки.

У Сергія Порфировича була машина. Від неї хвилююче пахло сумішшю бензину, гуми, заліза і ще чогось незбагненного, що є неповторним запахом автомобіля. Це був запах мандрівки – швидкої їзди, зміни місць, мелькання картин за вікном, радісного лоскоту в грудях...

Віті так подобалось їхати на машині! І перша у Вітиному житті поїздка на машині – то була поїздка на автівці Сергія Порфировича. Хоча ні, до того він двічі їздив на машині. Перший раз – на "швидкій допомозі", яка одвозила його в лікарню з гострим нападом апендициту. Другий – на таксі, коли після операції бабуса Світлана забирала його з лікарні. Але хіба то можна брати до уваги!

Якось Сергій Порфирович запросив бабусю і Вітю у поїздку до лісу. Всю дорогу від захоплення Вітя не міг сказати ні слова. Вони їхали досить довго. Понад годину. І приїхали у густий ліс, на берег озера. Крім них, тут не було нікого. Поки мама Дмитрика і бабуса розстеляли на траві рядно і викладали їжу, Сергій Порфирович дістав із багажника справжній шкіряний м'яч і затіяв із хлопцями на галявині гру в футбол. Це було так весело й цікаво, що у Віті аж голова йшла обертом. Вітя був вперше у справжньому лісі.

А за тиждень, наступної неділі, вони знову поїхали на природу. На цей раз була

нова радість. Сергій Порфірович хотів навчити хлопців кататися на велосипеді. Цього разу вони поїхали в інший ліс, у світлий прозорий березовий гай, на велику зелену галявину, яку перетинала стежка. Стежка була рівненька, без вибоїн, наче асфальт. Сергій Порфірович хотів, щоб його син перший навчився їздити, він же синові купив велосипед і заради сина затіяв оцю поїздку на природу. Але вийшло так, що Вітя їхав краще за Дмитрика. Вітя перехопив погляд Дмитрика. І в тому погляді були і розгубленість, і заздрість, і страх. Вітя вже так шкодував, що навчився їздити на тому велосипеді!

На природу Вітю й бабусю Світлану більше не запрошували. Не вийшло у Віті дружби з Дмитриком.

XV

Вітя лежав у мішку на холодній підлозі, у темряві... Та раптом чиїсь дужі руки підняли мішок і почали розв'язувати його. Віті здалося, що його звільняє тато, і він невидимий. І це саме тато перечепив княгиню-графиню-баронесу, набив гулі прем'єр-міністру Підлизі-Підлотському та військовому міністру Руками-Махальському і надавав ляпасів самому королеві Зландії. Але чому ж він мовчить? Раптом Вітя бачить, що двері самі собою повільно-повільно розчиняються.

Вітя вийшов у вузький кам'яний коридор, двері попереду розчинилися. Так Вітя пройшов крізь семеро дверей і опинився у внутрішньому тюремному дворику. Дворик зовсім безлюдний. Жодних дверей, крім тих, у які вийшов Вітя, нема. Зусібіч – високі стрімкі стіни. І раптом просто зі стіни виходить Міс Таємниця. Вітя кидається до неї і просить зробити його тата видимим.

Міс Таємниця довго дивиться на Вітю синіми бездонними очима й мовчить, а потім каже, що так треба. Згодом хлопець питає, як же звільнити дівчинку, бо льодоруба і ключа від в'язниці у нього нема. Міс Таємниця каже, що нового льодоруба і ключа від в'язниці може зробити тільки дядя Вася з Добряндії...

І от вони дісталися в Добряндію, але сталося це якось дуже швидко. Країна була дуже змінена. Замість будиночків височів великий багатопверховий будинок і ще якісь будинки зі скла й бетону. Земля між ними була вкрита асфальтом, по якому безшумно рухалися машини. І в самих будинках щось безперервно рухалося. Ніде не було видно ні душі. Ні в машинах, ні в будинках, ні у скляних оранжереях з однаковісінько підстриженими, наче штучними, неживими деревцями.

Міс Таємниця повела Вітю між будинків у якийсь закуток. Там, просто на асфальті, притулившись спиною до стіни, сидів дядя Вася. Неголений, нечесаний, у пожмаканому одязі, він був схожий на безробітного. Обхопивши руками коліна і поклавши на них голову, дядя Вася мляво й байдуже дивився просто себе.

Міс Таємниця сказала, що Вітя стане зараз видимим, і зникла. Вітя підійшов ближче до дяді Васі. Дядя Вася впізнав хлопця і розповів, що тепер не має роботи, бо все робиться автоматично... Альховка теж не має роботи, тому п'є, курить і слухає сучасну музику. "Ну, що то за життя без праці!.. Безробіття – гірше будь-якої хвороби", — сказав дядя Вася.

Вітя опусти́в очі. Та то ж він винен у всьому. То ж він сказав колись, що якби був чарівником, то зробив би так, щоб усе робилося само.

Хлопець попросив дядю Васю зробити льодоруба й ключа. Дядя Вася дуже зрадів і покликав на допомогу Альховку. І тітоньку Гортензію, і бабусю Добрянку. І незабаром усі вп'ятох вже пробиралися до залишків лісу, що тулився між височенних кам'яних будинків. Скоро у саморобній кузні, наспіх змайстрованій під віковичним дубом, весело палахкотів вогонь. Та не встигли вони стати до роботи, як просто з неба, ламаючи гілки, з'явився чарівник. Він насварився за те, що вони почали щось робити. Чарівника сказав, що забирає усе назад. І вмить усі величезні будинки, усі машини, увесь бетон і асфальт – усе зникло. І сам чарівник теж зник. На березі стояли чепурненькі хати, оточені вишневими садками. А за ними зелена левада, і завітчаний луг, і переліски.

XVI

Це було у той день, який Боря Жабський оголосив днем доброго ставлення до бабусь. Він раз у раз оголошував то тиждень виконання домашніх завдань, то декаду чемних стосунків із батьками, то день ввічливого ставлення до дівчаток. Навряд чи Боря Жабський сам це вигадав. Мабуть, він наслідував когось зі старших – брата-старшокласника чи навіть батька. Батько Борі Жабського був артист філармонії. Батька Боря Жабський не боявся. З усіх на світі він боявся тільки свою бабусю. Бабуся Борі ніколи не верещала, не підвищувала голосу, але коли вона дивилася на тебе, то ставало моторошно. Вітя ніколи не бачив, щоб вона всміхалася.

Після уроків усі мали піти на Бессарабку і купити своїм бабусям по букетику пролісків. Був кінець березня. Сніг уже розтанув, земля дихала вільно, і з Ботанічного саду віяло таким свіжим, таким запашним весняним духом, що аж памороки забивало. Вітя згадав про свій секрет у Ботанічному саду. Це бабуся Світлана розказала йому колись, як вона з друзями робила у дитинстві "секрети" в Ботанічному саду. Викопували ямку, клали туди якусь дрібничку накривали згори склянкою і притрушували землею. Це й був "секрет". Вітя теж зробив такий: у глибоченькій ямці серед густої трави під дубом лежать, прикриті зеленою склянкою, кілька апельсинових зернят, почорніла суха бананова шкуринка, синє пластмасове коліщатко від давно поламаної іграшки й акуратно складена яскрава обгортка від шоколадки. І це все було від тата. І зернята марокканських апельсинів, і бананова шкуринка, і шоколадка, і коліщатко від іграшки. Все це було з Африки, все було прислане колись татом. І всю зиму Вітя згадував про той "секрет", і йому приємно було думати, що в Ботанічному саду в землі, під снігом, лежить його маленький скарб.

...Хлопці проминули Ботанічний сад, університет і гайнули через парк навскоси, повз пам'ятник Тарасові Шевченку. Вони вже виходили з парку, і раптом... Вітя став як укопаний. Він сказав хлопцям, що йому треба додому. Хлопці подумали, що Вітя хоче в туалет.

Вітя біг додому як оглашений. Він наштовхувався на людей, двічі перечіплявся й падав. Підхоплювався та знову біг. У квартиру увірвався мов вітер. Він кинувся до бабусі і сказав, що бачив тата на фото у фотоательє у парку Шевченка. І дійсно, у

вітрині фотоательє поряд із портретами відомих письменників, артистів і телезірок висів портрет спортсмена у тренувальному костюмі з білозубою променистою усмішкою. Вітя привів туди бабусю. Вона почервоніла, сказала, що дуже схожий, але то не тато. У фотоательє сказали, що то портрет чемпіона України з боротьби, заслуженого майстра спорту, сталевара з Дніпропетровська Анатолія Боярчука.

...Дома Вітя довго роздивлявся татові фотографії. Бабуся Світлана заквапилась і кудись пішла, щось їй було дуже треба. Вітя сидів на тахті, підібгавши ноги, й дивився, дивився на татові фотографії...Хлопець мріяв поїхати в Африку, але не міг покинути бабусю. Але чому бабуся Світлана була така схвильована, коли вони бігли в оте фотоательє?.. Чому в очах її була така розгубленість, такий переляк, коли вона дивилася на портрет того чемпіона Анатолія Боярчука? Вітя ж помітив, він же все помітив! Думки у Вітиній голові стрибали й плуталися.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

XVII

Міс Таємниця була задоволена. Мабуть, вона раділа, що у Добряндії знову все гаразд, що всі в доброму гуморі. А втім, Віті ще жодного разу так і не вдалося поговорити з нею як слід. Щойно дядя Вася вручив Віті ключ та льодоруб і сказав: "Ну, йди визволяй нашу Добринку".

І от Вітя знову відчуває хвилюючу невагомість, яка свідчить про те, що вони з Міс Таємницею кудись переносяться, долають простір.

Грубий Ян і Просто Філя, гримаючи залізним обладунком, ганяли біля брами шкіряного м'яча, грали у футбол. Вони так захопилися грою, що навіть не звернули на Вітю ніякісінької уваги. І тільки коли м'яч підкотився Віті під ноги, Просто Філя заблимав на нього очима та здивовано вигукнув: "Диви! Визволитель! Прийшов". Вітя змахнув льодорубом і бебехнув по залізних плечах спершу одного, потім другого. Заскреготіло бляхою по каменю. Обидва посідали на землю.

Вітя кинувся до брами. Сунув ключа в замок. Заскрипів замок, відмикаючись. Розчинилися ворота в'язниці. І побіг Вітя, не чуючи ніг. Він знайшов дівчину, схопив за руку.

Потім зникли десь і в'язниця, і стражники, і кам'яний мур. Узявшись за руки, вони бігли безкрайнім завітчаним полем. Вітя обіцяв дівчині, що вона тепер житиме з ним, бо в нього чудовий тато. Дівчина чомусь плакала. Вітя відчув, що він теж плаче. Узявшись за руки, вони бігли безкрайнім завітчаним полем. Бігли і плакали. І не могли спинитися...

Потім з'явилася Міс Таємниця. І вони вже не бігли, а летіли. Раптом небо почало дивно звужуватись. Вони летіли в якийсь світлий квадрат. І враз зупинилися. Вони стояли на краю мольберта. Знизу їм усміхалася старенька кумедна бабуся, запнута хусткою, зав'язаною на потилиці так, що кінці стирчали ззаду, наче заячі вушка. Все обличчя її, щоки і навіть ніс були забруднені свіжою фарбою. А трохи далі на

старовинному стільці з гнутими ніжками сидів старенький кумедний дідусь у блакитнім фракі і грав на віолончелі.

Перед ними була знайома Віті кімната з картинами замість вікон, зі старовинною бронзовою люстрою. І новорічна ялинка з дивовижними прикрасами й запаленими свічками в кутку. Вітя стрибнув на паркет і подав руку, допомагаючи царівні Кірі. Вона стрибнула теж. І одразу ж увірвалася музика. Дідусь опустил смичок.

Міс Таємниця зникла. І Вітя раптом відчув нестримну радість. Авжеж! Усе гаразд! Він тримає за руку цю таку дорогу йому дівчинку в голубому платтячку в сині горошини, з гривкою русявого волосся, з виткими кучерями на скронях, із бірюзовими сережками... Він знає, що це Кіра з нижнього балкона. І водночас це чарівна Добринка з казкової Добряндії. І в цьому нема нічого дивного...

От зараз вони спустяться гвинтовими сходами на площадку, зайдуть у квартиру і... Вітя чогось певен, що тато вже вдома. Тато вже приїхав, і він усе знає. І чекає і Вітю, і Кіру. Але таємнича кімната чогось стає такою великою... І вони все йдуть і йдуть...

XVIII

У Марії Іванівни дуже розболілися зуби, і вона змушена була йти до лікаря. Дала дітям домашнє завдання й відпустила їх із третього уроку. Був кінець квітня. Погода стояла тепла. Вітя прийшов додому і подзвонив у вхідні двері. Тихо. Подзвонив удруге. Ніхто не відчиняв. Хлопчик витяг ключ і відчинив.

У коридорі стояв знайомий мамин рюкзак і велика спортивна сумка. Вітя зрадів, що приїхала мама. Він кинувся в кімнату. Бабуся Світлана і мама були на балконі. Тому вони й не чули дзвоника. Вони стояли, зіпершись на поручні, спинами до кімнати, і не чули, не бачили, як Вітя підійшов до балконних дверей. Бабуся Світлана тримала в тремтячій руці сигарету. Колись бабуся курила, але, як народився Вітя, кинула. І лише іноді, коли дуже хвилювалася, нервувала, — закурювала.

Бабуся говорила мамі, що не може більше брехати Віті про батька, бо хто ж міг подумати, що він стане чемпіоном, цей Толик із Дніпропетровська. Мама важко-важко зітхнула: "Ти хочеш, щоб я сказала: "Твій тато негідник. Він не хотів, щоб ти з'явився на світ. Він покинув мене й тебе, тільки-но ти народився. І втік. Навіть не захотів глянути, який ти є... Все життя парубкує. Тікає від аліментів...Вітя не міг цього слухати. Небо розкололося і впало на землю. Вітя задихнувся. Першим порухом його було кинутися на балкон, закричати. Але в цю мить мама затулила обличчя руками й гірко заплакала. Вітя ніколи не міг спокійно дивитися, як плаче мама. І він метнувся геть із кімнати.

Вітя побіг до дуба біля повороту алеї у Ботанічному саду, де закопав свій "секрет". Вітя знайшов свій "секрет", розкопав його і тепер люто топтав ногами, судомно схлипуючи. Потім сів на землю і не заплакав – завив від нестерпного безкінечного болю, що розривав груди.

Як же тепер жити? Як вірити тепер бабусі? Віті пригадалася Кіра-Добринка. Вона наче говорила: "Хіба мама й бабуся винні?.. Вони ж хотіли як краще... Для тебе ж хотіли... Ти ж бачиш, вони страждають... Ти ж добрий і благородний. Я знаю. Ти допоможеш їм. Ти щось вигадаш. Правда?.. Ну, придумай, придумай щось...".

...Вітя піднімався сходами повільно-повільно, як оті старезні Стефанія Стефанівна і Амадей Антонович із бабусиних спогадів. Він довго стояв перед дверима. Потім нарешті важко зітхнув і натиснув на ґудзик дзвінка. Двері відчинила мама. Схвильована, перелякана. З-за її плеча визирала бабуся Світлана. Мама питала, чому син прийшов так пізно.

Вітя переступив поріг, ковтнув повітря й вигукнув одним подихом: "Тато загинув!" Мама й бабуся Світлана заціпили рот. Не даючи їм опам'ятатися, Вітя знову ковтнув повітря і, поспішаючи сказати до сліз, випалив: "У школі сказали!.. Нещасний випадок... В одного хлопчика теж батько там... Була пожежа. Тато всіх рятував, а сам..." Більше говорити він уже не міг. Він обхопив однією рукою маму, другою бабусю Світлану, притулився всім тілом до них обох і плакав уголос, ридма, не стримуючись. І вони, обнявшись і пригортаючи його до себе, гірко плакали обидві.

XIX

Вітя лежав під маминим ліжком і, кречучи від натуги, скручував дротом пружинну сітку. Дріт був сталевий, плоскогубці раз у раз спорскували, боляче прищіплювали пальці, але Вітя не відступав. Хто ж це зробить, як не він. Більше нікому. Час уже ставати господарем у хаті. Не все ж до дяді Васі й Альховки звертатися...

А з темного закутка за шафою дивилася на нього Міс Таємниця. Відтепер це було її постійне місце. Вона лишалася з Вітею на все життя...

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу